VIRI DOCTI ANONYMI IUDICIUM DE S.M. IOANNA PAPISSA RESTITUTA

VIRI DOCTI ANONYMI

IVDICIVM

DE

S. *M.*

IOANNA PAPISSA RESTITVTA.

A. C. MDCCIII.

SI quæratur, utrum D. Samuel Maresius Joannam papissam restituerit, Blondellumque recte refutaverit, nec ne? respondeo, tantum abesse, ut Blondellus recte a D. Maresio sit refutatus, ut potius hic Maresius oleum & operam in illo refutando perdiderit, omnisq; judicii logici vacuus in arenam disputatoriam imprudenter descenderit, adeoque nihil, juxtim cum imperitissimis disputatoribus hodiernis, effecerit, egeritque. Hoc ut sole meridiano fiat clarius, argumento prius ad hominem, uti vocant, utar, hinc ipsorum logicorum sententiis, quæ dicuntur, confirmabo. Argumentum dictum tale est. Novit D. Maresius, Pontificios ex Papia, Irenæo, Tertulliano, Eusebio, Hieronymo, & aliis quampluribus, nobis persuadere conari, Petrum apostolum Romæ & fuisse, & ibidem 25. annis episcopum egisse, mortuumque esse. Nos vero autoritatibus illis, ceu recentioribus, incertis, fallacibus, malequé cohærentibus, adeoq; insufficientibus, prin-

cipiumque tantum petentibus, rejectis, id, quod Pontificii volunt, pernegamus; cum præterea in scriptura novi testamenti nec vola nec vestigium illius episcopatus Petrini reperiatur, immo contrarium potius ex eadem monstrari possit; quippe quæ testatur, Petrum Hierosolymis usque ad concilium mansisse, hinc in Babylone fuisse, ibidemque docuisse, circumcisis prædicâsse, nec a Paulo, sive ad Romanos, sive ex Roma scribente, unquam vel salutatum, vel nominatum fuisse. Ad hæc quid Pontificii? Excipiunt, argumenta hæc esse negativa, nulliusque valoris; non sequi, Lucam & Paulum non dicere, Petrum fuisse Romæ, ergo Romæ non fuisse: & plus credi tribus testibus affirmantibus, quam mille nihil dicentibus, &c. prout has Bellarmini exceptiones Sibrandus Lubbertus in libro de Papa Romano p. 272. 273. 274. prolixe recenset & refutat. Addunt porro, per *Babylonem* Romam ipsam intelligi, Petrum Romam ad concilium advolâsse, circumcisis primario & potissimum prædicâsse, & a Paulo propterea non fuisse vel salutatum vel nominatum, quod eo tempore ab

abfuerit, extraque Romam egerit. Contra, nos videntes, Pontificios jam non habere, quo ſua rectius probent, autoritatesque allatas firment, ſed probationibus ſuis prorſus deſertis, immo, acſi ſua jam ſatis ſuperque probâſſent, in negativam tantum noſtram fruſtra involare, eamque jure aut injuria examinare incipere, effugiisque demum ſuis, v.g. de affirmantibus ſuis teſtibus (qui tamen perinde ſunt controverſi, atque ipſa erat quæſtio, adeo ut eo tempore, cenſente Lubberto pag. 266. 273. argumenta noſtra ab autoritate negative, omnino adhuc robur ſuum obtineant, validiſſimaque maneant) de Roma per Babylonem intellecta, deque Petri Romano epiſcopatu, & quod is tantum aliquando abfuerit, extraque Romam egerit, nihil prorſus promovere, quin potius ſententiam tantum ſuam dicere, & incertum per æque incertum probare, hoc eſt, illud, quod eſt in principio, petere, prout idipſum citatus Lubbertus p. 262. 266. 272 273. 274. 275. & 276. clare & ad oculum monſtrat; nos, inquam, hunc Pontificiorum in diſputando proceſſum videntes, eos rationibus & probatione omni

mni prorsus destitui merito judicamus, falsumque esse, Petrum Romæ episcopum fuisse, prout illi volunt, constanter dicimus & credimus. At quorsum hæc? inquies. Scilicet, ut vel ex hoc exemplo, quod D. Maresius improbare nequit, cujusque ductu ipsemet sine dubio Petrum Romæ episcopum sedisse negat, mox appareat, eum suam Joannam papissam infeliciter infaustisque avibus, prout dicitur, restituisse. Nam cum eundem tantum, cum Pontificiis, disputandi, Joannamque suam probandi modum premat, quis eum ullam veram probationem attulisse, Joannamque suam restituisse, credere nunc poterit? Cæterum D. Maresium more prorsus pontificio, i. e. vane & frustra Joannam suam probasse, ita monstro. 1. Adduxit ursitque D. Maresius pro Joanna sua probanda autoritates recentiores, incertas, fallaces, maleque cohærentes, (de quibus vide sis Onuphrium, Baronium, Remundum &c.) adeoque insufficientes, principiumque tantum petentes, quemadmodum ejusmodi autoritates supra citatus Lubbertus expresse vereque nominat, p. 266. Id vero & Pontificii, prout

dictum

dictum est, in Petri Romano episcopatu probando fecere. 2. Postquam a Blondello clarissime monstratum esset, omnia vetustissima, illiusque (Joannæ, papissæ dictæ) temporis testimonia, Joannam papissam prorsus ignorare & excludere, quemadmodum nos alioquin scripturas Petri Romanum episcopatum prorsus ignorare & excludere, contra dicebamus dicimusque; D. Maresius eodem modo, quo inter alios Pontificios Bellarminus, sancti Petri episcopatum Romanum asserturus, lib. 2. de Rom. Pontif. c. 8. facit, immo iisdem ejus verbis, testimonia illa, ceu negativa, elevat. p. 44. Ait enim: *Quam nihil concludatur argumentis ab autoritate humana negative desumtis, res est notissima, & plus creditur*, inquit ipse Bellarminus l. 2. de Rom. Pontif. c. 8. quod repetit de Extrema Unct. c. 6. *tribus testibus affirmantibus, quam mille nihil dicentibus; modo isti non negent, quod alii affirmant.* Et p. 20. his adhuc absurdiora adfert D. Maresius: *Allatos a Blondello testes tacentes non plus videri Joannam excludere, quam includere*, inquiens, *eo, quod, qui tacet, consentire videatur.* Risum teneatis amici.

 Per-

Pergit vero D. Maresius, &, quasi sententiam suam de Joanna jam optime solideque probâsset, (prorsus scilicet, quemadmodum Pontificios facere, paulo ante monstratum est) ex illa sua nondum probata sententia, ad omnia negativa testimonia strenue respondet, in iis *non immediate, sed mediate Benedictum Leoni successisse dici* asserens, *Joannamque propterea, quod nullo jure papabilis fuerit, ab autoribus illis omissam esse, nec commemorari*, perpetuo excipiens. Ecquis vero nunc hinc D. Maresium vanas Pontificiorum disputationes prorsus imitatum esse, non animadvertat, eundemque non tantum Joannæ papissæ patronum, sed & imprudentissimnm simul episcopatus Romani Petri assertorem existere non videat? Verum, quemadmodum paulo ante, perversum hunc Pontificiorum disputandi morem, merito tum a Sibrando Lubberto, tum ab aliis doctioribus, improbatum & rejectum esse, ostensum est, ita hoc exemplo nunc manifestum evadit, nisi forte D Maresius in Pontificiorum castra prorsus descendere, Petrique Romanum episcopatum cum iisdem contra veritatem defendere tandem

velit

velit, eundem D. Maresium vane & frustra, inauspicatoque prorsus, Joannam suam restituisse, asseruisse, & probâsse. Id quod hic omnium primo fuit ostendendum. Neque enim est, quod D. Maresius p. 5. excipiat, & dicat: *Quod si cuilibet autori gravi, scribenti de iis, quæ ducentis annis ante se contigerint, fides esset deroganda, hoc tantum argumento, quod nulli nunc extent illo vetustiores testes rerum, quæ ab ipso narrantur, debebit apud nos nutare autoritas omnium fere historicorum Græcorum & Latinorum: immo nec poterimus philosopho ethnico persuadere ut saltem fide humana Mosi credat de universali diluvio, & rebus ante exodum gestis, cum testimonio nullius, qui ante Mosen scripserit, fidem illius adstruere queamus*: Nam quicunque autores de re aliqua, quæ ducentis annis ante contigit, ita testantur, ut illo ipso tempore, quo res ista contigisse dicitur, alii tamen horum similes fuerint, qui, etiam si optimam ad eandem commemorandam habuerint occasionem, nec tamen ullam prorsus illius rei mentionem fecerint (quemadmodum quidem Blondellus multos tales de Joanna papissa prorsus ta-

centes in medium producit & citat) hos, certum est, fidem nunquam mereri: prout allatum Romani episcopatus Petri exemplum, tum & missa, multaque Pontificiorum sacramenta & miracula, id ipsum clare docent & evincunt. Nam ad argumentum hoc Maresii, *Quicquid autor gravis de iis, quæ ducentis annis ante se contigerunt, testatur, illud credi debet*, ita insto & subsumo: Atqui Irenæus, Tertullianus, Hieronymus &c. de Petri Romano episcopatu, & alii de missa, sacramentis & miraculis Pontificiorum testantur. Ergo hæc omnia crediderunt. Id quod tamen contra ipsum est Maresium, utpote qui hanc conclusionem nunquam est concessurus. Et tantum de exemplo, quo D. Maresius Joannam suam infirmiter & vane restituisse, asseruisseque, convinci potest Sed præterea omnibus quoque illorum logicorum, qui de methodo disputandi scripserunt, calculis D. Maresius nihil egisse aut effecisse, ostendi potest. Hi enim autores 1. probantem seu opponentem, in quorum numero D. Maresius nunc est, non verisimilibus tantum & probabilibus rationibus, ne dicam in-

certis

certis, qualibus D. Maresius usus est, antithesin suam probare debere docent, sed apodicticis prorsus, & quibus thesis respondentis plane evertatur, ita, ut impossibile sit, eam amplius esse veram. 2. Iidem autores & hoc vehementer improbant, futilitatisque argumentum clarissimum esse docent, ubi probans, deserta sua probandi provincia, & antequam quicquam solide probaverit, in rationes respondentis involat, ei argumenta tribuit, & ex respondente opponentem facit. Id quod D. Maresium quoque perpetuo fecisse, deinde constabit. Juvat vero, omnia ipsorum autorum de duplici hac doctrina verba adscribere, propiusque inspicere. De priori ergo doctrina Hornejus, cum quo & reliqui consentiunt, in Processu disputandi p. 127. & 128. ita scribit: *Observandum est, multa esse beneficia solutionis objectionum, sive respondentis, quæ in argumentatione aut in opponente locum non habent. Præcipuum autem hoc est, quod, qui solvit objectionem, sufficienter officio suo functus est, si id, quod dicit, probabile sit, aut ostendi possit, ita illud possibile esse, nec absurdi quicquam involvere. At hoc privilegium op-*

ponens

ponens non habet: nec enim recte thesin oppugnat, aut id efficit, quod vult, si ostendat, conclusionem, quam facit, veram esse posse. Utriusque rei causa in promtu est. Cum enim opponens promittat, se ostensurum, thema hoc aut illud falsum esse, sive non posse fieri, ut verum sit, quod respondens in thesibus asserit, præstare id debet & rationes afferre, quibus evincat, esse impossibile illud, quod respondens ponit. At respondens & omnis, qui objectiones solvit, cum id tantum polliceatur, se ostensurum, possibile esse, ita rem se habere, ut dixerit, ad ulteriorem probationem cogi non potest. Exemplum (sunt verba ejusdem Horneji pergentis) *inde capite. Si quis alteri crimen intentet, non sufficit, si id tantum ostendat posse fieri, ut verum sit, cujus alterum insimulat, sed probare tenetur, revera rem ita se habere, nec aliter fieri posse, quin verum sit. Qui vero crimen illud diluit, sufficienter respondet, si ostendat, nullum documentum allatorum id efficere, quod actor probare nititur, nec ex ullo eorum necessario inferri crimen, quod sibi impingatur. Eadem ratio est*, inquit, *de disputatione. Idque etiam Chrysostomus Javellus docet in 1. partem Thomæ quæst. 2. art. 8. cum ait,*

respon-

responsionem non requirere tantam evidentiam, quantam requirat probatio, sed sufficere, si ostendatur, quod probatio vel medium concludendi assumtum ab opponente, non evertat sententiam nostram, etiamsi nos negligamus demonstrare, contrarium verum esse. Hucusque Hornejus cum Javello. Ex quorum verbis nunc clarissime constare potest, 1. Blondellum quidem, ceu in hac de Joanna papissa quæstione respondentem & negantem, officio suo, ut decet, functum esse, dum verisimiles & probabiles rationes negationis suæ, & cur non credat, ejusmodi Joannam papissam fuisse, in medium attulit: de quibus & postea agendi locus erit. Contra vero 2. D. Maresium cum aliis suis Joannæ papissæ patronis, ceu probantem, affirmantem & opponentem, sequius egisse, dum 1. non apodicticas & cogentes rationes pro Joanna papissa restituenda seu probanda attulit, sed incertas prorsus, & vix verisimiles, talesque, quæ a Lubberto de Papa Rom. p. 266. merito his verbis perstringuntur: *Cum igitur*, inquit, *ex auctoritatibus incertis & controversis, & quas adversarius ipse interdum repudiat, hoc probet,*

bet, manifeſtum eſt, incertum probari per incertum, hoc eſt, peti illud, quod eſt in principio, vel, quod idem eſt, allegari pro principio, quod principium non eſt. 2. dum, quas ipſemet non adduxit, nec adducere potuit, apodicticas rationes a Blondello ſemper poſtulavit, qui tamen rationum ſatis pro negativa ſua adduxerat, quemadmodum & deinde oſtendetur. Iniqua vero illa D. Mareſii poſtulata illis verbis continentur, ubi ſubinde dicit: *Argumentum* (Blondellianum) *ex Lupi epiſt. 103. nullius eſt momenti*, pag. 23. *non ſtatim deceſſoris titulus immediatam ſucceſſionem arguit.* pag. ead. *valde frigidum eſt, quod ex epiſt. 46. Nicolai &c. urgetur.* pag. 25. &c. Et tantum de priori logicorum ſeu diſputatorum doctrina, in quam D. Mareſium peccaſſe, adeoque Joannam ſuam papiſſam infeliciter contra Blondellum reſtituiſſe & probâſſe, nunc ſatis eſt oſtenſum. Sequitur poſterior eorundem logicorum doctrina, qua cavetur, ne opponens ante tempus, & antequam antitheſin ſuam ſolide probaverit, in rationes reſpondentis involet, eas examinare incipiat, ſeſeque adeo reſpondentem conſtituat, reſpondenti argumen-

gumenta mera tribuat, & ad ea, ac si sua jam sufficientissime probâsset, negando, vel distinguendo respondeat, cum tamen hac ratione nihil aliud agat, quam ut imbelles impetus faciat, solidamque petram inaniter quasset pulsetque. Hinc enim Keslerus in Exam. Log. Photin. sect. IV. princ. 3. in Pareo ἀμεθοδίαν illam improbat, quod, dum Socinus consequentiam tantum hujus majoris propositionis, *Quicunque nos redemit, ille pro nobis dato λύτρῳ satisfecit*, instantia de Mose, qui etiam redemtor populi dicatur Act. 7. infregisset, Pareus ei mox argumentationem, eamque ineptam aut a particulari ad universale tribuerit, & tanquam respondens cum eo egerit, cum tamen Pareus ipsemet adhuc opponens esset, rectiusque sua adhuc prius probare debuisset, antequam sibi respondentis munus contra Socinum arrogare debuisset. Verba Kesleri pag. 312. &c. hæc sunt: *Peccant & injuriam faciunt respondenti, qui in hoc casu eum ita tractant, quasi simpliciter sit argumentans, & rationem suam contra conclusionem opponentis dirigat. Consequenter iidem peccant, qui in*

hoc

hoc casu (respondentis munere sibi præmature vindicato) *respondentem accusant, quasi a particulari ad particulare, vel universale argumentetur, cum tamen nihil minus facit.* Et mox, postquam exemplo rem declarâsset, *hoc*, inquit, *aliquanto latius explicandum duxi, quandoquidem multoties usu venit, ut opponens* (quemadmodum hic Pareus) *existimet, se satis superq́ respondentis solutioni satisfacere, si dicto modo procedat,* (respondentis munus sibi arrogando, respondentique injuriam faciendo) *cum tamen contrarium sit dicendum. Hoc potius medium superest opponenti* (NB Hic nunc Keslerus digitum in ea intendit, quæ paulo ante dicebantur, nimirum, opponentis esse, sua prius recte & sufficienter probare, antequam in respondentis rationes involare, negandoque aut distinguendo respondere, adeoque sese respondentem, quemadmodum quidem D. Maresius fecit, constituere velit) *ut majorem prius ita limitet, ut exemplum, quod instantiæ loco respondens afferebat, non amplius subsumi possit.* Et non nullis interjectis: *Socinus*, inquit, *argumentatione sua infringit universalitatem majoris, adeoq́ consequen-*

ſequentiam : Chriſtus eſt redemtor. E. dato pretio ſatisfecit : *infirmitatis arguit. Hic ſane*, addit, *nolim ex Socino argumentantem & opponentem facere; quaſi hoc argumento velit demonſtrare, Chriſtum non ſatisfeciſſe dato pretio, adeoque a particulari ad univerſale, vel ad particulare argumentetur; nolim, inquam: ne ſic ipſi injuriam inferam, quippe non contra concluſionem probati ſyllogismi, ſed contra ejus principium, propoſitionem nempe majorem, exempla afferenti. Reſpondeo potius* (ait porro Keslerus) *verbis D. D. Graueri p. m. Non ſimpliciter & nude nos ex vocabulis*, Redimere, Redemtio, Redemtor, *&c. argumentamur, ut putant adverſarii; novimus ipſi, hanc eludendi rationem minus eſſe firmam propterea, quod hæ voces non ſemper eandem ſignificationem obtineant, verum nos ex contextu* (hic iterum innuit Keslerus, opponentem, antequam ſua recte & ſufficienter probârit, pergere, reſpondentemque agere non poſſe,) *& adjunctis determinationibus noſtram colligimus ſententiam.* Hucusq; verba Kesleri. Ex quibus, quemadmodum & multis aliis aliorum autorum verbis, quæ hic citari poſſent, niſi res apud omnes

cordatos jam esset in confesso, id nunc manifestum evadit, opponentem, non nisi antithesi sua rectissime & sufficientissime prius probata, respondentis munus sibi arrogare posse, & præterea respondenti non facile argumentationem tribuere debere. Adde, quod D. Maresius vere quoque ex Blondello respondente fecerit argumentantem, adeoque censoriam logicorum virgulam meritus sit, quoties scilicet Blondello argumentationem imputavit. Id quod uno hoc exemplo satis doceri declararique potest. Nam cum Pontificii juxtim cum D. Maresio ita argumentantur: *Quicquid autores testantur, illud credi debet*, Blondellus hanc propositionem limitâsse censendus est: Quicquid autores testantur, nullo negante aut contradicente, seu ita, ut nemo etiam inter autores reperiatur, qui contrarium indicare, illorumque citatorum autorum fidem & autoritatem infringere videatur, illud credi debet. Atque ita limitatam minorem Blondellus negat, &, ut verisimilem suam faciat sententiam, non nullos autores negantes sive tacentes adducit. Quid hic Maresius? Ait p. 43. & 44.

Nihil

Nihil concludi argumentis ab autoritate humana negative sumtis. Non enim ideo non extitisse olim in Persia pseudo-Smerdem, eo quod à Ptolemæo inter Reges Persarum non nominetur. Verum NB. non ita præcise argumentatus fuerat Blondellus, quemadmodum eum D. Maresius hic argumentatum esse innuit: *Quia aliqui autores de Joanna tacent, ideo ea non extitit;* sed ita tantum concludere satis habuit: *Quia aliqui autores de Joanna tacent, sequitur, citatorum à Maresio autorum de Joanna testimonium non esse firmum.* Adeoque D. Maresius Blondellum immerito argumentantem & opponentem fecit, cum tamen Blondellus non proprie conclusionē Maresii aut aliorum similium impugnaverit, sed infirmitatem tantum argumenti, ab illis facti, ostenderit. Confer, quæ de hoc respondendi modo prolixe monet Keslerus Exam. Log. Photin. Sect. 4. princ. 3. p. 311. & seqq.

Quæres: An in D. Maresio perpetuum sit, quod 1. deserta sua probandi provincia, 2. sese respondentem constituerit, Blondellumque opponentem & argumentantem fecerit. Resp. Est prorsus. Nam mox (ut loca ejus aliqua de utroque nunc

proferam) pag. 2. & 4. se ostensurum promittit, *Anastasium quoque bibliothecarium*, ceu putatae Joannae papissae coaevum, *hujus Joannae meminisse, & praeterea Radulphum Flaviacensem ejusdem Joannae pontificatum recensuisse*: cum tamen nec de Anastasio id usquam probare potuerit, sed potius p. 155. concedere tandem quoq; videatur, in Anastasio hoc, pro causa Blondelliana NB. testimonium negativum, etiamsi id infirmum esse dicat, haberi, nec Radulphi Flaviacensis testimonium, quale sit, usquam, quemadmodum quidem alia minoris momenti testimonia, alleget, allegareque possit. Pag. eadem 2. *neminem esse* dicit, *qui in dubium vocârit hanc de Joanna papissa historiam, eamque falsi suspicione onerârit, ante tempora reformationis, coeptae ministerio Lutheri & Zwinglii.* Et iterum pag. 3. jurejurando quasi hoc ipsum confirmat, dum ita ait: *Itaque revera, qui prior in dubium vocavit papatum Joannae, fuit Joannes Aventinus.* Cum tamen, vel ipso D. Maresio fatente, Aeneas Sylvius jam suo tempore historiam istam incertam esse dixerit, & verisimile prorsus sit, plures fuisse, qui historiam illam pro incerta habuerint.

buerint. Hinc enim eæ voces apud Sigebertum & alios, *Fama est, Fertur, Ferunt, Ajunt*: quibus fere ea , quæ adhuc incerta sunt, indicari solent. Præterea nihil prorsus D. Maresius adfert, quo probet, neminem ante Lutheri tempora fuisse, qui historiam de Joanna hac in dubium vocârit: an enim omnes mundi bibliothecas sive publicas sive privatas ita excussit, ut ista tam audacter asseverare posset? an cum omnibus hominibus in seculo nono, decimo, undecimo, & duodecimo, super hac historia egit, agereve potuit, animosque eorum exploravit, ut, quid illi omnes senserint, dixerintve, affirmare enarrareque valeat? Porro pag. 23. D. Maresius, respondentis sumto munere, strenueque supponens, fuisse aliquam Joannam papissam, quam tamen prius probare debuisset, argumenta & testimonia Blondelli, (ex Lupo Ferrariarum Abbate, Concilio Tullensi, Nicolao I. papa, Adone, Anastasio bibliothecario, Hincmaro, Guilielmo bibliothecario, & Annalibus Bertinianis , Photio item, Metrophane, & Styliano, ceu Græcis, eodemque putatæ Joannæ VIII. tempore

 viventi-

viventibus, producta, valdeque propter hunc synchronismum stringentia) simpliciter rejicit, vanas conjecturas suas substituit, & audacter distinguere incipit inter *mediatam & immediatam successionem*, mediataque tantum citatis a Blondello autoribus tributa successione, ita ait: *Argumentum, quod hic urgetur ex Lupi Epist. 103 quo cum Baronio pugnat etiam Remundus, nullius est momenti. Dixit quidem Lupus iste, Leonem decessorem Benedicti, tum quia Joanna nullo jure papabilis fuerat, ut illius mentionem facere imprudentiæ summæ fuisset in Lupo*, (en, quam audacter D. Maresius Lupo tribuat, ac si is Joannam papissam fuisse credidisset, statuissetque; cum tamen Blondellus ex ejusdem Lupi verbis contrarium multo verisimilius monstret) *tum quia non statim decessoris titulus* (NB distinctionem D. Maresii) *immediatam successionem arguit*. Et pag. seq. rursus tamen D. Maresius minus certus esse incipit, utrum Lupus de Joanna quicquam sciverit. Ait enim mox: *Sed sane potuit fieri*, (en conjecturas meras) *ut Lupus* &c *nondum, cum scriberet, pro certo compertum habuerit, quis qualisve*

fuisset

fuisset Joannes, mas an fæmina. Ita pag. 24. D. Maresius ad verba Tullensis Concilii distinctionem suam applicat, dum ait: *Eodem modo successor Leonis dicitur Benedictus in his Actis, quo illum hujus decessorem dixerat Lupus, non immediatum, sed mediatum*, (en, quam secure hic iterum interpretem agat D. Maresius, quamque confidenter sua utatur distinctione; immo pergit) *nisi etiam revera immediatum dixeris, quod Joanna non ὄντως, sed δοξαστικῶς tantum papa fuerit.* En iterum suppositionem vanam. Pag. 25. ait D. Maresius ad allegatum a Blondello testimonium Nicolai I. papæ: *Jam responsum est. Potuit Nicolaus decessores suos nominare Leonem & Benedictum, quod Joanna, media inter utrumque, extra paparum ordinem censenda fuerit, cum ipsa post Leonem non nisi æquivoce & δοξαστικῶς pontifex fuisset.* Immo ajo, si vere respodentis partes hic egisset D. Maresius, exceptiones hæ locum aliquem invenire potuissent, quæ jam quidem inanes & frivolæ sunt suppositiones. Pag. 28. ad Adonis verba, *Leone obeunte, Benedictum in sede apostolica substitutum esse* dicentis, ait: (nam nunc breviter tantum

loca reliqua D. Maresii adscribam, in quibus præter meritum & ante tempus, prout ante dictum est, distinctione sua adhibita respondentem egit) *Non utiq;, quod Joanna pseudo-papa media non intercesserit, sed quod inter Leonem & Benedictum nullus legitimus papa medius sederit.* Et paucis interjectis: *Nihil porro*, inquit, *obstat, quominus Leone obeunte statuatur Benedictus substitutus in sede apostolica, ut iste narrat, etsi id non factum sit, nisi aliquamdiu post Leonis obitum, & cum jam Joanna illam sedem incestâsset.* Pag 31. ad Anastasii bibliothecarii testimonium negativum a Blondello citatum ait: *An omnino foret improbabile, præteritam fuisse Joannæ historiam ab alterutro* (sive Anastasio, sive Guilielmo) *ob rei turpitudinem & infamiam?* Pag. 34. ad citatam a Blondello epistolam Hincmari, D. Maresius inter alia addit: *Facile potuit totum Joannæ biennium elabi, ut* (Hincmarus) *destinatam prius ad Leonem legationem, non nisi ad Benedictum submitteret. Cum autem hac occasione nihil actum fuisset ab Hincmaro, quoad synodum Suessionensem cum Joanna, mirum non est, quod ipse & Nicolaus in suis ea de re epistolis, & Flodoar-*

dus

dus ex illis Hist. Eccl. Rom. cap. 10. *mentionem tantum faciant Leonis & Benedicti, quorum scil. ille distulerat hanc confirmationem, hic tandem eam concesserat.* Pag 37. ad testimonium Flodoardi a Blondello productum ita respondet: *Cum nemo Joannam pro legitimo papa habuerit, merito dixit Benedictum, Leonis Successorem.* Et mox: *Male*, inquit, *ex istis Flodoardi verbis colligas, non sedisse Joannam inter Leonem & Benedictum.* Pag. 38. ad Leonis IX. papæ testimonium a Blondello citatum, ita addit: *Colligo, verisimilimum esse, Leonem id, quod suæ sedi contigerat* (nimirum quod femina olim in sedem eam sublimata fuerat) *& cujus sibi bene conscius erat, attribuere Constantinopolitanæ, per stratagema politicum, seu* (ut mox addit, vel conviciis eos proscindens, qui suæ sententiæ non patrocinentur) *per mendacium pontificale.* P. 41. ad Hermanni testimonium ita respondet: *Mirum non foret, monachum superstitiosum & totum addictum sedi Romanæ, hoc ejus probrum silentio præteriisse.* Et mox: *Inter pontifices Joannam, licet sederit, censendam non fuisse, extra controversiam putabat.*

Pag. 43. ad Hugonis Floriacensis aliorumque XI. testimonia, citata a Blondello, ita respondet : *Omnes eam* (Joannam) *omittunt in recensendis pontificibus, ob facti turpitudinem, & quod non* ὄντως *sed* δοξαστικῶς *tantum pontifex fuerit.* Pag 47. ad novem testimonia Græcorum ita ait : *Quod dicatur Benedictus sedisse post Leonem, inde non sequitur, Joannam mediam non intervenisse, quoniam per errorem & fraudem introducta, non potuit nomine numerum facere.* Et denique pag. 49. (nam quid refert plura loca annotare, quandoquidem & adducta satis sint?) ait D. Maresius : *Revera, etiam posita Joanna, Benedictus Leoni immediate successit in serie paparum, siquidem illa nec papa fuit, nec potuit esse, sed papissa.* Ex his igitur D. Maresii verbis illud nunc clare & manifeste apparet, ipsum perpetuo respondentem egisse, nec quicquam probâsse, sed secura omnia tanquam jam sufficienter probata supposuisse.

Quæres 2. Annon D. Maresius vel eo quicquam probaverit, dum pag. 44. cum Bellarmino dicit, *plus credi* credique

dique debere) *tribus testibus affirmantibus, quam mille nihil dicentibus*? Resp. Nulla ratione. Nam quod hic ex Bellarmino affertur, verum tantum est, ubi mera est imparitas, v g. si homines sint, quorum aliqui occasione data rem quampiam suo tempore gestam esse narrent, publicamque esse affirment, alii vero, eodem licet tempore viventes, at nullam tamen ad rem illam gestam narrandam occasionem habentes, prorsus taceant, eamque neque affirment neque negent, tum quidem certum est, plus credi tribus ejusmodi narrantibus & affirmantibus testibus, quã mille nihil dicentibus prosusq; tacentibus. Verum, quid hoc ad nostram quæstionem? ubi non prorsus tacentes afferuntur, sed tales, qui occasionem ad rem gestam commemorandam habuerunt, eamque tamen commemorare prorsus omiserunt; immo, qui rem istam, si gesta fuisset, rectius multoque certius nôsse & commemorare potuissent, quam affirmantes, ceu qui tempore rei gestæ vixerint; cum hi affirmantes longo post tempore demum in vivis fuerint. v. g. Si quis hoc tempore enume-

enumeraturus professores Leydenses, omittat D. Maresium, post ducentos vero annos existat aliquis, qui nescio ex qua fama dicat, D Maresium, qui Groningæ tantum fuit, circa hoc ipsum tempus professorem fuisse Leydensem: an ipse D. Maresius putaret, huic affirmanti plus credendum esse, quam neganti illi? Vix crediderim. Nam recentioribus testibus, etiamsi affirmantibus, nunquam plene credi, si vetustiores adsint, iique saltem tacentes, immo his tacentibus eo in casu semper plus credi, (contra quam sibi D. Maresius cum inconstante suo Bellarmino persvadet) ex quamplurimis variorum autorum locis facile ostendi probarique posset. Tres autores hic attulisse satis erit. Quorum primus est Joh. Cluverus in Epitome Historiarum, pag. 321. ita scribens: *Eusebius, nec martyrii Callisti meminit, nec successoris ejus Urbani, quos tamen sanguinem pro Christo fudisse Damasius, & post eum Marianus Scotus, Platina, Sabellicus, Nauclerus, aliique scripsere. Sed nobis*, ait, *ea, quæ a suorum* (NB.) *temporum historiographis nec fidem nec probabilitatem*

tatem habent, in literas mittere , (NB) *religio est.* En , quanta religione autor hic a recentioribus historicis & testibus, etiamsi affirmantibus, abstinuerit, ut eos etiam allegare prorsus noluerit, neglexeritque, præsertim eum Eusebium , ceu vetustiorem illis omnibus testem, eumque tacentem tantum , repererit. Sequitur Joh. Gerhardus, qui in Patrologia sua p. 18. ita scribit: *Bellarminus hoc urget, quod opera Dionysii areopagitæ sub nomine Dionysii citent tres pontifices, duo concilia, plurimi doctores. At novum non est, in citando vulgatam opinionem dominari.* Et pag. 19. *Scripta,* inquit, *Dionysii supposititia esse, probant Laurentius Valla & Erasmus, Lutherus, Cajetanus, & alii complures, utpote Whittakerus, Flacius, qui has producunt rationes : 1. ex styli ratione 2. ex prætermissa ejus in scriptis veterum mentione.* Porro addit: *Eusebius scribit, Dionysium Atheniensium episcopum fuisse factum, nec tamen scriptorum ejus ullam facit mentionem; quod utique more suo nunquam tacuisset. Hieronymus in Catal. Script. nullam scriptorum Dionysii facit mentionem, cum tamen ex professo enumerare consti-*

constituerit scriptores eos ecclesiasticos, qui posteritati aliquid reliquerunt: immo nullus ante Gregorium M. qui tamen citans hujus literas, non indicat, fuisse eum Dionysium areopagitam. En iterum autorem, aut potius multos clarissimos autores, qui ex prætermissa scriptorum Dionysii areopagitæ in scriptis veterum mentione, adeoque ex negativo tacentium testimonio, etiamsi multi sint fuerintque affirmantes, opera illa Dionysio tributa, ejusdem Dionysii esse negant. Quibus autoribus & episcopus ille orthodoxus, cujus Baronius sub anno C. 532. n. 39. meminit, addi potest, qui in Collatione CPtana cum Severianis, Dionysii hujus scripta urgentibus, nomine omnium congregatorum episcoporum, iisdem Severianis ita respondit: *Si nullus ex antiquis* (scriptoribus, Cyrillo scilicet, Athanasio, &c.) *recordatus est ea*, (scripta,) *unde nunc possitis ostendere, quia illius* (Dionysii) *sint, nescio.* Quibus verbis, affirmantibus testibus recentioribus, si veteres tantũ taceant, (NB) fides similiter derogatur. Tertius autor huc faciens ipse est Bellarminus, quem tamen pro se citaverat D. Maresius. Is enim in lib.

lib. de Script. eccleſ. poſtquam & Acta Lini, & Abdiæ ſcripta propterea inter ſuppoſititia & falſa rejecerat, *quod eorum* (BN.) *nullam in veteribus mentionem inveniſſet*, & librum de Expoſitione fidei, Juſtino martyri adſcriptum, his verbis clariſſime & diſerte inter dubia & ſuppoſititia reputat: *Juſtini*, inquiens, *opus fertur, Expoſitio fidei, ſive de Recta confeſſione. Ambigo tamen, an ejus ſit, primo* (NB.) *quia veteres ejus non meminerunt. &c.* Hic, inquam, clare conſpicitur, & Bellarminum ipſum, quem tamen D. Mareſius pro ſe quoque citabat, propterea Expoſitionem fidei pro indubitato libro Juſtini recipere nolle, (etiamſi vel centeni ſint teſtes affirmantes, ſed recentiores ſaltem) quia veteres de eo prorſus taceant. Quemadmodum quidem & paulo ante citatus Gerhardus in Patrologia ſua cum multis aliis autoribus, tum *Martialis Lemovicenſis epiſtolas ſuppoſititias eſſe, probat* (NB.) *ex veterum ſilentio*, tum dictam *Expoſitionem fidei Juſtini non eſſe, probari dicit* (NB.) *ex allegationis omiſſione*; additque, *quod Euſebius, Hieronymus, Photius, Honorius meminiſſent*

ſent utique hujus libri, cum illis temporibus multum ad certamina de S. Trinitate Juſtini autoritas conferre potuiſſet. Ex his igitur & quamplurimis aliis autoribus, qui huc citari poſſent, nunc clare & manifeſte colligitur, falſum eſſe prorſus D. Mareſii effatum, ſi ſimpliciter proferatur, quod ſcilicet plus credatur tribus teſtibus affirmantibus, quam mille nihil dicentibus: & contrarium potius ex allegatis autorum verbis nunc colligi poſſe, nimirum plus credi tribus autoribus, immo uni, nihil dicenti, quam mille affirmantibus recentioribus, quales ſcilicet Mareſius in cauſæ ſuæ ſubſidium adduxit. Adeoq; nunc tantum abeſt, ut D. Mareſius quicquam probaverit, Joannamque ſuam reſtituerit, ut potius, juxtim cum Pontificiis, traditiones ſuas fabuloſaque multa alia, non alia ratione probantibus aut probare valentibus, apud cordatos homines ludibrium tantum meritus ſit, ſeque ridendum propinaverit. Immo videtur quoque in allegatis hisce autorum verbis & exemplis cardo totius negotii ſeu quæſtionis de Joanna papiſſa verſari, quandoquidem

dem & difficultas illa (inde mota, quod, ſi Joanna papiſſa commentum eſſet, origo tamen aliqua hujus commenti monſtrari deberet aut poſſet,) exemplis iſtis allatis nunc protinus tollatur, ſi ſcilicet reſpondeatur, neque de libris, ſive Lino, ſive Abdiæ, ſive Martiali, ſive denique Juſtino falſo adſcriptis, originem aliquam falſitatis monſtrari poſſe, manere tamen eosdem libros nihilominus falſos, ſpurios, & ſuppoſititios. Quod idem nunc quoque de Joannæ papiſſæ credita hiſtoria dicendum venit.

Quæres denique, utrum ergo Blondelli ſententia nunc neceſſario ſit vera, poſtquam D. Mareſium nihil ſolidi in contrarium attuliſſe, huc usque oſtenſum eſt? Reſp. 1. Etiamſi Blondellus nullas ſententiæ ſuæ rationes in medium adduxiſſet, omnino tamen rationes in contrarium ſive a Mareſio, ſive ab aliis Joannæ papiſſæ patronis allatæ, ſua ſponte ſuaque infirmitate aut tenuitate evaneſcerent, inque auras evolarent: adeoque ſententiam D. Mareſii

improbabilem falſamque relinquerent, Blondelli ſententia antiquam ſuam certitudinem & veritatem conſtanter retinente obtinenteque. 2. Sed præterea & rationes pro ſententia ſua attulit Blondellus, quas, etiamſi tandem D. Mareſius argutiolis effugiisque ſuis variis eludere refutareque potuiſſet, nondum tamen quicquam effeciſſet; neque ſententiam aut theſin Blondelli mox falſitatis arguiſſet eo, quod ſuam antitheſin & ſententiam minime adhuc probaverit, ſolidisque argumentis adſtruxerit. Verum enim vero 3. tales Blondellus pro ſententia ſua adduxit rationes, quæ duplici de cauſa a D. Mareſio refutari non poſſunt. Quarum prima eſt, quod D. Mareſius opponens & probans ſit, cujus non eſt, Blondelli ceu reſpondentis rationes examinare, ſeſeque adeo reſpondentem facere, niſi poſtquam ſua rectiſſime & ſolidiſſime prius probaverit: quemadmodum id ſupra prolixe eſt monſtratum. Altera cauſa, cur Blondellus

a D.

a D. Maresio , etiamsi hic vel respondens tandem fuisset , refutari nulla ratione potuerit possitque , est , quod Blondellus verba autorum , quos pro sua sententia allegavit , semper in significatu famosiori , ordinario ac nativo, sumserit. Jam vero ei , qui ita agit, causa a peritis disputatoribus perpetuo adjudicatur. Ita enim inter alios Keslerus in Exam. Log. Photin. scribit, pag. 7. & 381. has disputatorum regulas de hoc negotio proferens & urgens : *Verba tamdiu militant pro significatu famosiori , donec evidens causa, quæ alium suadeat , ostendatur.* Et iterum : *Qui in loco aliquo pro sua sententia prolato significationem urget famosiorem, regularem & ordinariam , hactenus firmiter concludit , donec adversarius probet, quod necessario a communi significatione ad minus communem sit transeundum.* Additque mox sequentia : *Si disputator, etiamsi opponens sit , certam locoque convenientem significationem urget , tum respondens , seu qui respondet , non*

 habet,

habet , quod , quoad significationem , excipere possit , dicendo , (NB) *vocem aliter accipi* pesse : *a posse enim ad debere non valet consequentia : & certa ac vera significatio jam obtinetur, a qua ad* NB) *possibilem , dubiam tamen , non debet fieri transitus*. Hucusque Keslerus , qui & p. 683. eadem fere inculcat. Et ex his nunc abunde constare potest , quam frivole & inaniter D. Maresius ad pleraque autorum loca a Blondello citata , exceperit , semper tantum urgens , ea de mediata successione Bonifacii papæ (in locum Leonis) intelligi, aut intelligi posse , nec de immediata , quam tamen verba simpliciter accepta innuunt & postulant , intelligi debere : Leonem dici *decessorem Benedicti* non immediatum , sed *mediatum* : Joannam omissam aut præteritam fuisse , *ob facti turpitudinem , & quod nullo jure papabilis fuerit* ; & quæ ejus generis sunt alia , quibus totam suam responsionem , prout superius visum est , absolvit , librumque suum de Joanna papissa restituta suffarcinavit

cinavit & resperſit : cum tamen hæc omnia effugia ſua ſolide prius & ſufficienter probare debuiſſet. Et ſane errores hi in methodum diſputandi a D. Mareſio commiſſi, ut plurimum in cauſa ſunt, quod hactenus Andabatarum more tantum diſputetur, contentiones & rixæ infinitæ maneant, neque veritas alicujus rei erui, certitudoque aliqua in rebus inveniri aut haberi poſſit. Nam ſi & D. Mareſius veram diſputandi & reſpondendi methodum ſciviſſet, ſine dubio hanc ſuam Blondelli refutationem nunquam aggreſſus fuiſſet, ſeſeque nihil ſolidi habere, quod Blondello opponeret, vidiſſet, adeoque veritatem agnoviſſet, eamque intactam reliquiſſet, neque fruſtra perſuaſiſſet ſibi, ac ſi Blondello optime reſpondiſſet. Bene enim hic iterum notanda veniunt ſupra citata verba Kesleri, qui in Exam. Log. Photin. pag. 313. ubi de hoc noſtro caſu agit, Pareumque ejusdem cum D. Mareſio vitii reum perſtringit, ita ſcribit: *Multoties uſu venit, ut opponens exiſtimet, ſe ſatis*

superque respondentis solutioni satisfacere, si dicto modo procedat, cum tamen contrarium sit dicendum. Dicatur ergo id ipsum & nunc de D. Maresio.

FINIS.

MC

